

Jeg haaber derfor, at det cerede Thing vil gaae ind paa at lade dette Lovforslag gaae videre. Jeg skal være meget tilbøjelig til at udelukke § 2, ligesom jeg ikke skal stille Forslag om at sætte noget Andet istedet; jeg skal udelukkende holde mig til, at vi kunne faae en Lov, som fyldestgjør, hvad der er foreslaet i § 1.

Beslæfte: Det var væsentlig angaaende § 1, at jeg vilde have udtalt mig, men da jeg, hvad denne Paragraf angaaer, kan være vel fornøjet med den Forklaring, de to sidste Talere have givet, skal jeg ikke udtale mig om den. Jeg skal derpaa vende mig til § 2. Jeg kan ikke være enig med dem, der mene, at Februar og Marts Maanedes skulle være saa uheldige for Ansættelsen af Kapitelstarten, at de derfor foretrække September Maaned; thi i Februar og Marts have Folk dog i Reglen noget Korn at sælge, hvorimod Kornet i September Maaned mange Steder endnu staaer og groer paa Marken, og som Følge deraf kan der ikke være nogen Priis paa det, og hvorefter skal man saa sætte Kapitelstarten? Man skal dog ikke sætte Kapitelstarten efter de Priser, der bleve givne for Korn fra det foregaaende Aar, selv om man havde noget af det i September; man maa absolut tage Hensyn til Kornpriserne for det indværende Aar, men Kornet staaer, som sagt, i September endnu ofte paa Marken. Jeg skal altsaa støtte § 2. Hvad dernæst angaaer Størrelsen af det Distrikt, for hvilket Kapitelstarten skal sættes, da maa jeg foretrække, at man holder sig til Amtet istedetfor til Stiftet.

Bem: Der er oftere i Aften under denne Sags Behandling blevet udtalt, at Kapitelstarten burde sættes „retfærdigt“; det forekommer mig ikke, at dette Udtryk just er det meest passende; man kan sige, at den skal sættes rigtigt. Kapitelstarten er en Gjennemsnitspriis; om denne Gjennemsnitspriis bliver udfundet rigtigt, som Forholdet nu er, eller om den kan udfindes rigtigere paa anden Maade, er det, der er Spørgsmaal om. Jeg troer i det Hele taget, at Kapitelstarten efter den Erfaring, jeg har havt Leilighed til at gjøre,

sættes rigtigt. Man har jo et Middel til at kontrollere den, og det er ogsaa blevet brugt; man har nemlig taget Gjennemsnittet af Torvepriserne i de større Stæder, og man har derved udfundet, at dette omtrent giver Kapitelstarten paa enkelte Skillingen nær. Dette synes at være et Bevis for, at den Maade, hvorpaa Kapitelstarten navnlig i Sjællands Stift er bleven sat, har været saa omtrent rigtigt. Spørgsmaalet er altsaa, om den Maade, der nu er bragt i Forslag at sætte Kapitelstarten paa, kan give et rigtigere Resultat. Jeg troer ikke, at man vil opnaae Stort derved. Der er blevet sagt, at den verbdlige Dvrighed alene, i Forbindelse med Præsterne, havde at gjøre med Sættelsen af Kapitelstarten; det er ikke Tilfældet; man har endvidere sagt, at Yberne ikke have nogen Andeel i Sættelsen; det er heller ikke Tilfældet. Den verbdlige Dvrighed samler Beretningerne fra Sognene, det vil sige fra Sognekogderne, og udbrager deraf en Middelpriis; det er saaledes Sognekogderne, altsaa netop Folk, man kan kalde for Repræsentanter for Yberne, der give den verbdlige Deel af Indberetningerne; disse blive blot sammenbragne af den verbdlige Dvrighed, hvilket er al den Andeel, denne har i den egentlige Sættelse af Kapitelstarten, og jeg troer derfor ikke, at der kan udøves nogen- somhelst afgjørende Indflydelse af den verbdlige Dvrighed. Forøvrigt finder jeg, at det netop har ført til et rigtigt Resultat, at den geistlige Angivelse har været for sig og den verbdlige for sig; den ene kan have sat noget Mere, den anden noget Mindre; naar man har taget Medium deraf, har man antaget at være kommen til det Rette, og efter min Overbeviisning er man virkelig kommen til det Rette; ganske at komme til det Rette er en meget vanskelig Ting, navnlig i saadanne Sager som denne. Naar man nu for Fremtiden vil have, at Sogneforstanderskaberne skulle give Indberetning istedetfor Sognekogderne, saa kan derimod ikke være Noget at erindre, naar man blot vil undtage Sognepræsten, forsaavidt han er Medlem af Sogneforstanderskabet; thi naar man tager Sognepræsten med under Sogneforstanderskabet, saa vil den Kontrol falde bort, som den nuværende Indretning giver. Der er